

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/287/2020
Identifikačné číslo spisu:	1108217491
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1108217491.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcov 1/ X. G., X..H.E., so sídlom v W., S. X, IČO: XX XXX XXX, 2/ P. B. A., bývajúceho v W., P. XX, zastúpených Advokátska kancelária Mikáči s. r. o., so sídlom v Bratislave, Steinov dvor 2, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marian Mikáči, proti žalovanej Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o zaplatenie náhrady škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 92/2008, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2019 sp. zn. 7 Co 258/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 23. februára 2018 č. k. 15 C 92/2008-632 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 17 470,56 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku) v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu 1/ zamietol. Žalobu žalobcu 2/ zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania .

1.1 Žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej im nezákonným rozhodnutím žalovanej, podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Na základe vykonaného dokazovania súd ustálil, že žalobcovia 1/ a 2/ svoj nárok vyvodzovali z nezákonného rozhodnutia Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave zo 7.júla 2006 pod č.:Lic-14-29/2006 a z rozhodnutia Ministerstva vnútra SR zo 6. júna 2006, č. p. PPZ-234-/JKP-OK-2006 - stanovisko osobitnej komisie, ktoré bolo zrušené rozhodnutím Ministerstva vnútra SR z 3. mája 2007 č. p. PPZ-146-1/JKP-OK-2007 na základe protestu prokurátora. Žalobca 1/ sa pritom domáhal náhrady škody, ktorá predstavovala ušlý zisk vo výške 107 382,33 € (z neho časť vo výške 66 387,84 € mala predstavovať ušlý zisk za to, že nemohol realizovať zmluvu č. 2 uzatvorenú 13.júna 2006 s objednávateľom p. Č. o poskytnutí detektívnej služby na obdobie od 1.augusta 2006 do 30. septembra 2006 a časť vo výške 40 994,49 € mala predstavovať ušlý zisk v súvislosti s nemožnosťou vykonávania

súkromnej bezpečnostnej služby v oblasti odbornej prípravy a poradenstva) a tiež náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 33 193,92 €. Žalobca 2/ sa domáhal náhrady škody vo výške 132 775,68 €, titulom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (za poškodenie mena a zníženú dôstojnosť), resp. skutočnú škodu v súvislosti s krytím reprezentačných nákladov a titulom nezískanej odmeny konateľa. Súd mal v spore z vykonaného dokazovania preukázaný len nárok žalobcu 1/ na ušlý zisk za obdobie od 30. júna 2006 do 5. januára 2007, ktorý mu priznal v zmysle znaleckého posudku č. 13/2014 vo výške 17 470,56 €. Zvyšnú časť ušlého zisku, ako aj ďalšie nároky žalobcov 1/ a 2/ zamietol s odôvodnením, že v spore neuniesli dôkazné bremeno na preukázanie vzniku majetkovej a nemajetkovej ujmy v dôsledku označených nezákonných rozhodnutí (nepreukázali, že škoda vznikla v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím).

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom zo 4. decembra 2019 sp. zn. 7 Co 258/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vo výroku o trovách konania potvrdil a žalovanej proti žalobcom 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Pokiaľ sa žalobcovia odvolávali proti výroku, kde súd prvej inštancie žalobcovi 1/ zamietol nárok na ušlý zisk za nemožnosť vykonávania súkromnej bezpečnostnej služby od 30. júna 2006 do 5. januára 2007 v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP).

2.1. Na zdôraznenie správnosti sa vysporiadal s podstatnými námietkami žalobcu 1/, týkajúce sa nesprávneho vyhodnotenia znaleckého dokazovania, pokiaľ súd neprihliadol na doplnenie znaleckého posudku. Uviedol, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia jasne a presvedčivo poukázal dôvody, pre ktoré pri určení výšky ušlého zisku žalobcu 1/ v súvislosti s nemožnosťou vykonávania súkromnej bezpečnostnej služby v oblasti odbornej prípravy a poradenstva, vzniknutého mu v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím za obdobie od 30.6.2006 do 5.1.2007 neprihliadol na doplnenie znaleckého posudku č. XX/XXXX, v ktorom znalkyňa uviedla alternatívny prepočet ušlého zisku za uvedené obdobie za použitia deduktívnych a hypotetických údajov z obdobia od 1.1.2006 do 31.12.2008. Čiastočný úspech odvolací súd priznal námietke žalobcu 1/ vo vzťahu k právnej úvahe súdu prvej inštancie v časti zaplattenia nemajetkovej ujmy 33 193, 92 €, keď nesprávne vyslovil, že nemajetková ujma môže vzniknúť len fyzickej osobe, nakoľko z ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. to nevyplýva.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil v plnom rozsahu aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výroku ktorým žalobu žalobcu 2/ o náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného 2/, ktorý poukazuje na prezumpciu neviny doplnil, že táto skutočnosť nemala pri posudzovaní splnenia podmienok zodpovednosti žalovanej podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. v prejednávanej veci žiaden skutkový a ani právny význam. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobca 2/ v konaní nepreukázal, že k nemu tvrdenej ujme spočívajúcej v poškodení jeho dobrého mena a v znížení jeho dôstojnosti došlo práve v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím č. PPZ-234-JKP-OK-2006. Pokiaľ žalovaný 2/ namietal, že vznesenie námietky premlčania vo vzťahu k tomuto nároku, je konaním v rozpore s dobrými mravmi, zdôraznil, že vznesenie námietky premlčania je legitímnym úkonom žalovanej strany v spore. Aj s pripustením záveru o možnosti posudzovania vznesenia námietky premlčania ako výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi (iba) vo výnimočných prípadoch, nepostačuje pre posúdenie veci iba všeobecný odkaz žalobcu na výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ale musí ísť podľa názoru odvolacieho súdu zo strany žalobcu vždy o riadne odôvodnený a preukázaný výkon práva odporujúci dobrým mravom, čo však v danom prípade absentovalo. Pri (správnej) aplikácii právneho predpisu potom prvoinštančný súd v danej veci aj správne vyhodnotil námietku premlčania vznesenú žalovanou a žalobu žalobcu 2/ o zaplattenie 132 775,68 €, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s krytím reprezentačných nákladov a titulom nezískanej odmeny konateľa z dôvodu jej premlčania (§ 19 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z.) bez ďalšieho zamietol.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Výtýkali odvolaciemu súdu, že rovnako ako súd prvej inštancie neprihliadol pri hodnotení dôkazov na dodatok k znaleckému posudku. Súd vo vzťahu k namietaj nesprávnosti pri posúdení nároku žalobcu 1/ na náhradu nemajetkovej ujmy 33 193,92 € neskúmal okolnosti jej vzniku a svoj postup neodôvodnil. Vo vzťahu k nároku žalobcu 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd neodôvodnil odvoláciu argumentáciu prezumpcie neviny v predmetnom spore, ani významnú skutočnosť, že žalobca 2/ bol dlhodobým reprezentantom Slovenskej republiky v

strelbe, pri posudzovaní ujmy poškodenia dobrého mena a dôstojnosti. Namietali tiež, že súd prvej inštancie pochybil, keď neuviedol svoje predbežné posúdenie veci. Z uvádzaných dôvodov navrhli, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu ho navrhla ako procesne neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

8. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10. Pokiaľ žalobcovia namietali, že súd neprihliadol na dodatok k znaleckému posudku pri hodnotení dôkazov, dovolací súd uvádza, že súdy podrobne opísali, aké dôkazy vykonali, ako ich jednotlivito a v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotili, a to s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, a z odôvodnenia ich rozhodnutí je zrejmé, že takto zistený skutkový stav považovali za dostatočný pre meritórne rozhodnutie. V súlade s § 191 ods. 1 CSP súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivito a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Dovolanie pritom nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým

stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

11. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie a na zvýraznenie správnosti podrobne vo svojom rozsudku uviedol, prečo súd správne neprihliadol na dodatok k znaleckému posudku. Žalobcovia preto neopodstatnene namietali, že uvedeným postupom došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonné kritériá v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V odôvodnení sa odvolací súd stotožnil v celom rozsahu s rozhodnutím súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti sa vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcov (§ 387 ods. 2 CSP). Oba súdy nižšej inštancie popísali vo svojich rozhodnutiach obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, ako sa vysporiadal aj s odvolacími námietkami vo vzťahu k zamietnutému nároku žalobcu 1/ a 2/, týkajúceho sa náhrady nemajetkovej ujmy. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľov dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia (okrem úplného nedostatku relevantných dôvodov, pozri R 2/2016), nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že súd prvej inštancie nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

13. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f) CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 9 Cdo 60/2020, 1 VCdo 2/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

14. Rovnako neopodstatnenou je námietka žalobcov, že súd prvej inštancie v konaní neuviedol predbežné právne posúdenie sporu, v dôsledku čoho neuniesli dôkazné bremeno. Právo na spravodlivý proces je výsledkové, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok a jeho prípadné pochybenia v jednom štádiu môžu byť napravené v ďalšom konaní (III. ÚS 33/2004, II. ÚS 307/2006, III. ÚS 616/2017). Predpokladom pre záver o porušení práva na spravodlivý proces je teda také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou súdu v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť účinnými a dostupnými procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku. Z uvedeného potom vyplýva, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nemôže byť naplnený vtedy, pokiaľ sa procesným postupom súdov strane znemožnilo uskutočňovanie jej patriacich procesných práv pre časť konania do takej miery, že strana následne mohla (a mala) uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napríklad tým, že mohla podať proti rozsudku,

ktorý jej bol riadne doručený, odvolanie ako účinný a dostupný riadny opravný prostriedok ochrany svojho žalobou uplatneného práva a v ňom túto vadu namietat' (tiež porov. R 39/1993).

15. Žalobcami namietané pochybenie súdu spočívajúce v opomenutí uvedenia (oznámenia) predbežného právneho posúdenia veci tvorí súčasť široko chápaného práva na spravodlivý (riadny) súdny proces, avšak jeho rešpektovanie alebo porušenie možno v zásade posúdiť len vo vzťahu k celému súdnemu konaniu. Podľa názoru dovolacieho súdu by uvedené pochybenie mohlo zakladať porušenie práva na spravodlivý proces len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre žalobcov, a zároveň by sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravnom konaní. V danom prípade, aké dôkazy súd vykonal, vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ však predbežné uvedenie (oznámenie) ohľadne vykonaných dôkazov okresný súd počas konania v prvej inštancii neposkytol, uvedené pochybenie nespôsobilo pre žalobcov nereparovateľný negatívny dôsledok a nesmerovalo k trvalému odopretiu jej práva na spravodlivý (riadny) proces. V prejednávanej veci žalobcovia mali možnosť po doručení tohto rozsudku namietat' vytýkané pochybenie okresného súdu v odvolaní a tak v ďalšom štádiu konania uplatniť svoj vplyv na dosiahnutie nápravy tvrdeného porušenia, čo aj urobili a odvolací súd sa ním dôkladne zaoberal a vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Za takejto situácie teda bolo celkom zjavné, že ide o skutočnosť nepreukázanú, a teda spornú. Za daných okolností uvedená vada nemôže založiť procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ neopodstatnene namietajú, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil uskutočňovať patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), preto dovolací súd dovolanie žalobcov, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.